

НИКОЛА ВУКОСАВЉЕВИЋ
Портрети

Ранко Мандић I, 2013.
бронза, пречник 15 cm

Ranko Mandić I, 2013
bronze, diameter 15 cm

НИКОЛА ВУКОСАВЉЕВИЋ / Портрети

Nikola Vukosavljević / Portraits

Продајна галерија "Београд"

мај 2016.
Београд

Едгар Алан По је у свом познатом огледу “Филозофија композиције”¹ детаљно образложио настанак песме “Гавран”, дајући нам опис грађења једне књижевне форме, намеран „...да све празнине у погледу чињеница опише...”. На почетку, одређујући дужину и форму песме, он истиче као главно утисак које дело оставља на читаоца, уважавајући подједнако лаике и критику, негирајући племенито лудило и подсвесни стваралачки занос у писању. Тражећи садржајно последичне везе, коментарише их на необичан начин – од краја. Створење “које није обдарено разумом али уме да говори” – гавран, изабран је да изговара припев којим треба да изазове јаке емоције код слушаца и читалаца. Припев се састоји од једне једине речи чији звук треба да има “О” као најважнији самогласник и да буде у вези са “Р” као најбогатијем сугласником. Подробно су описане разне форме стихова и новине у њиховом повезивању у строфу. Песников закључак је да је у стварању неизоставно потребна „сложеност и сврсисходност”.

Откривам садржајну подударност овог огледа са стратегијом израде сваког уметничког дела и схватам значајне последице које има на мој рад. Пошто је ово област портрета, који по дефиницији у ликовној уметности означава приказ неког одређеног човека, свакоме се другачије приступа јер је сваки портрет заокружена целина, непоновљива у својој јединствености. Уметник има обавезу да то схвати – посматрајући нечије лице требало би да проникне у његов карактер, склоп делова који дају израз. Свесно грађење и коришћење личног стила погрешан је пут који не доприноси мотиву портрета; он тиме губи на убедљивости и истинитости, а последице таквог става не пружају свежину изненађења неопходну гледаоцу. Дух и суштина мотива не смеју да узмакну пред стилем-рутином, став мора да буде испитивачка радозналост. Поред уважавања физичких одлика модела, требало би у пуној мери истицати и његове психолошке карактеристике. Одгонетајући лице по фотографији, по којој најчешће радим, покушавам да откријем шта ће најбоље допунити физичку појаву датог лика у материјалу. Одмеравам која ће реакција бити целисходнија: портрет у тродимензионалној форми или плиткој форми рељефа?

На портрету „Мој отац, Петар Вукосављевић” нагласио сам очеве изразите источњачке црте које су се код њега појачале у касним педесетим годинама, те сам у току моделовања донео одлуку да му не урадим очне јабучице желећи да то још више истакнем. Портрет Милутина Миланковића увећао сам до формата огромног каменог ђулета које сам видео у зидинама Калемегдана; његова интелектуална изузетност наметнула је и благу нагнутост и искошени покрет главе, конвенционалну представу „личности која мисли”. Захвалан због радости коју нам пружа непрекидно побеђујући своје противнике, извајао сам минијатуран портрет Новака Ђоковића у форми рељефа, у профилу, како су представљани римски цареви на новцу, са стилизованим ловоровим венцем којим су овенчавани и олимпијски победници у Старој Грчкој.

1 Едгар Алан По, “Одабрана дела”, Нолит, Београд, 1964, стр. 347–362

Цртајући годинама своје колеге, као и многа позната и непозната лица, постао сам свестан да нисам затомио своје интересовање за људску појаву. Без икаквог професионалног стида наглашавам своје ангажовање у изради знатног броја скулптура по поруџбини, намењених јавном излагању на надгробним белезима. Радосно сам се одазивао јавним конкурсима за споменична решења посвећена значајним јавним личностима, притом архивирајући портрете чијим сам квалитетом био задовољан. Преломан догађај који је допринео да се одлучим за њихово излагање била је изложба “ Скицен блок – од крокија до портрета“ Академија/ Факултет ликовних уметности у Београду, одржана у Музеју Зептер у Београду у јесен 2014, на којој сам био значајно заступљен с неколико табли цртежа. Дотле склоњени, из разних скривница почели су да се појављују моји радови, скоро сви одливени у бронзи, а најстарији из 1968. Да бисте боље разумели како су настали, неопходно је поменути технику којом израђујем рељефе – изводим их у негативу, начином који обавезује на честа проверавања урађеног, што омогућује прецизност и изражајност детаља. Материјали су глина и гипс, а алат оштри ножеви.

Изложени радови представљају интимне записе ликова мога оца, супруге, истакнутих личности из области политике, музике, науке, филма и спорта, као и мојих пријатеља. Они су материјални траг њиховог постојања у коме се преплићу животи личности и животи скулптура, као део времена у коме су настали.

Никола Вукосављевић

Никола Вукосављевић, вајар (Београд, 1946)

Дипломирао 1970. године у класи професора Јована Кратохвила на Академији ликовних уметности у Београду. Постдипломске студије завршио 1972. године код истог професора. На Факултету ликовних уметности у Београду радио од 1977. до 2011. године, када је пензионисан у звању редовног професора. Члан је УЛУСА од 1973. године и члан Друштва српских уметника "Лада" од 1978. године. Излагао цртеже, аквареле, медаље, рељефе и пуну пластику од 1970. године, самостално и на колективним изложбама; награђиван. Учествовао на многим вајарским симпозијумима. Дела му се налазе у многим јавним и приватним збиркама.

Изложена дела:

1. *Радмила Бештић*, 1968, бронза, 31 x 23 x 19,50 cm
2. *Шиља*, 1970, бронза, 6,50 x 4,50 x 6 cm
3. *Мој отац, Петар Вукосављевић*, 1971, бронза, 31 x 27 x 22 cm
4. *Аца модел*, 1971, бронза, 28 x 26,50 x 23 cm
5. *Мирко Жарић*, 1971, бронза, 9 x 7 x 7,50 cm
6. *Алфред Хичкок*, 1977, бронза, 17 x 14 x 12 cm
7. *Пера Добриновић*, 1979, бронза, 37 x 34 x 26 cm
8. *Светозар Марковић*, 1987, бронза, 10,50 x 7 x 7 cm
9. *Јосип Кулунџић I*, 2002, бронза, 40 x 30 x 27 cm
10. *Јосиф Панчић*, 2008, гипс, 70 x 63 x 33 cm
11. *Јосип Кулунџић II*, 2013, бронза, 64 x 28 x 30 cm
12. *Милутин Миланковић I*, 2013, гипс, 89 x 73 x 61 cm
13. *Милутин Миланковић II*, 2013, бронза, 27 x 27 x 20 cm

Рељефи:

1. *Илија пантомимичар*, 1968, бронза, пречник 9,50 cm
2. *Борисав Стевановић*, 1974, бронза, 14 x 10,50 cm
3. *Портрет Н. Н. I*, 1986, бронза, пречник 21,50 cm
4. *Портрет Н. Н. II*, 1986, бронза, пречник 19,50 cm
5. *Будимка Петровић I*, 2000–2016, бронза, пречник 17,50 cm
6. *Драго Петровић I*, 2000–2016, бронза, пречник 17,50 cm
7. *Драго Петровић II*, 2000–2016, бронза, пречник 20,50 cm
8. *Јован Цвијић I*, 1999, бронза, пречник 14,50 cm
9. *Иван Ђаја*, 2013, бронза, пречник 17,50 cm
10. *Ранко Мандић I*, 2013, бронза, пречник 15,00 cm
11. *Чика Илија Гашиљевић*, 1990–2016, бронза, 19,50 x 13,50 cm
12. *Новак Ђоковић I*, 2015, бронза, пречник 16,50 cm
13. *Ранко Мандић II*, 2016, бронза, пречник 16,80 cm
14. *Јован Цвијић III*, 2016, бронза, пречник 17,00 cm
15. *Јован Цвијић IV*, 2016, бронза, пречник 19,50 cm
16. *Новак Ђоковић II*, 2016, бронза, пречник 16,50 cm

Јован Цвијић II, 2016.
бронза, пречник 17,00 cm

Jovan Cvijić III, 2016
bronze, diameter 17,00 cm

Мој отац, Петар Вукосављевић, 1971.
бронза, 31 x 27 x 22 cm

My Father, Petar Vukosavljević, 1971
bronze, 31 x 27 x 22 cm

Радмила Бештић, 1968.
бронза, 31 x 23 x 19,50 cm

Radmila Beštić, 1968
bronze, 31 x 23 x 19,50 cm

Чика Илија Гашљевић, 1990-2016.
бронза, 19,50 x 13,50 cm

Čika Ilija Gašljević, 1990-2016
bronze, 19,50 x 13,50 cm

Nikola Vukosavljević, sculptor (Belgrade, 1946)

Graduated (1970) from and completed post-graduated studies (1972) at the Academy of Fine Arts in Belgrade, class of Prof. Joavn Kratochvil. Worked at the Faculty of Fine Arts in Belgrade from 1977 to 2011 when he retired as full professor. Member of ULUS (Association of Fine Artists of Serbia) since 1973 and member of the Society of Serbian Artists Lada since 1978. Exhibited drawings, watercolors, medallions, reliefs and sculptures at solo and group exhibitions since 1970 and has been awarded for his artwork. His works are in many public and private collections.

Exhibited works:

- 1 *Radmila Beštić*, 1968, bronze, 31 x 23 x 19,50 cm
- 2 *Šilja*, 1970, bronze, 6,50 x 4,50 x 6 cm
- 3 *My Father, Petar Vukosavljević*, 1971, bronze, 31 x 27 x 22 cm
- 4 *Aca, the Model*, 1971, bronze, 28 x 26,50 x 23 cm
- 5 *Mirko Žarić*, 1971, bronze, 9 x 7 x 7,50 cm
- 6 *Alfred Hitchcock*, 1977, bronze, 17 x 14 x 12 cm
- 7 *Pera Dobrinović*, 1979, bronze, 37 x 34 x 26 cm
- 8 *Svetozar Marković*, 1987, bronze, 10,50 x 7 x 7 cm
- 9 *Josip Kulundžić I*, 2002, bronze, 40 x 30 x 27 cm
- 10 *Josif Pančić*, 2008, plaster, 70 x 63 x 33 cm
- 11 *Josip Kulundžić II*, 2013, bronze, 64 x 28 x 30 cm
- 12 *Milutin Milanković I*, 2013, plaster, 89 x 73 x 61 cm
- 13 *Milutin Milanković II*, 2013, bronze, 27 x 27 x 20 cm

Reliefs:

- 1 *Ilija the Pantomimist*, 1968, bronze, diameter 9,50 cm
- 2 *Borisav Stevanović*, 1974, bronze, 14 x 10,50 cm
- 3 *Portrait of N.N. I*, 1986, bronze, diameter 21,50 cm
- 4 *Portrait of N.N. II*, 1986, bronze, diameter 19,50 cm
- 5 *Budimka Petrović I*, 2000-2016, bronze, diameter, 17,50 cm
- 6 *Drago Petrović I*, 2000-2016, bronze, diameter, 17,50 cm
- 7 *Drago Petrović II*, 2000-2016, bronze, diameter, 20,50 cm
- 8 *Jovan Cvijić I*, 1999, bronze, diameter, 14,50 cm
- 9 *Ivan Đaja*, 2013, bronze, diameter 17,50 cm
- 10 *Ranko Mandić I*, 2013, bronze, diameter 15,00 cm
- 11 *Čika Ilija Gašljević*, 1990-2016, bronze, 19,50 x 13,50 cm
- 12 *Novak Đoković I*, 2015, bronze, diameter 16,50 cm
- 13 *Ranko Mandić II*, 2016, bronze, diameter, 16,80 cm
- 14 *Jovan Cvijić III*, 2016, bronze, diameter 17,00 cm
- 15 *Jovan Cvijić IV*, 2016, bronze, diameter 19,50 cm
- 16 *Novak Đoković II*, 2016, bronze, diameter 16,50 cm

Edger Allen Poe gave a detailed account of how he wrote his poem the *Raven* in his well known essay *The Philosophy of Composition*¹ by describing the process of composing a literary form. His intent was "...to fill in all the blanks regarding the facts ...". He said that before the author began writing he/she had to determine the length and form of the poem and he emphasized that the key decision the author had to make was to determine what effect (unity of effect) the literary work should have on the reader. Poe thought that a poem should appeal to the popular and critical taste alike and he rejected the role of noble madness and the subconscious creative inspiration in the process of writing literature. Seeking to find the connection between the subject matter of a literary work and the emotional effect it has on the reader, he discussed the issue in an unusual way by starting from the end. The raven "a creature not gifted with reason but able to speak" was chosen to recount the refrain that should elicit a strong emotional response in the readers and listeners. The refrain consists of one word whose sound should have an "O" as the most important vowel and be connected with "R" the richest consonant. He gave a detailed description of the different forms of verses and the innovations in arranging them into stanzas. The poet's conclusion is that "complexity and rationality" must be present in creativity.

I have noticed that the ideas of this essay coincide with the strategy of executing all artwork and I have realized the significant consequences it has had on my work. Since my work belongs to the genre of portraiture that by definition in fine art depicts an image of a certain person, the approach to each person is different because each portrait is an integrated whole, unrepeatable in its uniqueness. It is the artist's duty to be aware of this when observing someone's face, he/she should decipher the person's character, the combination of parts that constitute an expression. It is wrong for an artist to consciously compose and use his/her own personal style when depicting a portrait because it does not contribute to the motif of a portrait, the portrait loses authenticity and conviction and the consequences of such a stance do not provide the novelty of surprise the viewer needs. The spirit and the essence of the motif must not retreat in the face of a style/routine, the artist's stance must be explorative curiosity. The psychological characteristics of the model must be expressed to the utmost, apart from the acknowledgment of the model's physical features. Deciphering the face on the photograph, and I mostly work from photographs, I endeavour to discover what material would best contribute to the physical image of the person. I ponder what reaction would be more suitable: a three dimensional portrait or a portrait in the form of a low relief?

When doing the bronze portrait *My Father, Petar Vukosavljević*, I emphasized my fathers distinct Oriental features which became more pronounced in his late fifties, thus during the modelling process I decided not to depict his eyeballs wishing to emphasise this feature even more. I enlarged the bronze portrait of Milutin Milanković to the size of a huge stone cannon ball I had seen in Kalemegdan Fortress; his intellectual uniqueness imposed a need for a slight inclination and skew movement of the head, thus

1 Edgar Alan Poe, "Odabrana dela" (Selected Works), Nolit, Belgrade, 1964, pp. 347-362

a conventional depiction of “a person thinking”. Grateful for the joy that Novak Đoković brings to us by constantly winning, I carved his miniature portrait in the form of a relief in profile, as Roman emperors were depicted on coins, with a stylized laurel wreath that was awarded to Olympic winners in ancient Greece.

As I used to draw my colleagues and many known and unknown people for years, I became aware that I did not suppress my interest in the human figure. I stress with no professional shame that I have executed a considerable number of commissioned grave statues intended for public viewing as grave markers. I entered public contests for public memorials of important people with joy and archived the portraits with whose quality I was satisfied. The crucial moment that contributed to my decision to exhibit them was the exhibition held in the Zepter Museum in the fall of 2014 entitled *Sketch Book – from the Sketch to the Portrait* - Academy/Faculty of Fine Arts in Belgrade, where a number of my drawings were exhibited. Many of my pieces, almost all of them cast in bronze, the oldest dating from 1968, began to appear from the different places they had been put away. In order to better understand how they were made, it is necessary that I mention the technique I use to execute reliefs – I execute them in the negative, using a method that requires the executed to be checked often and that provides precision and expressivity of details. The materials I use are clay and plaster and sharp knives are my tools.

The exhibited pieces are intimate records of the images of my father, my wife, prominent politicians, musicians, scientists, actors/actresses and sportsmen/sportswomen. The material traces of their existence are present in these pieces showing how the lives of both the people and the sculptures are intertwined belonging in part to the time they were created in.

Nikola Vukosavljević

ИЗЛОЖБА РЕАЛИЗОВАНА СРЕДСТВИМА
СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА КУЛТУРУ
ГРАДА БЕОГРАДА

EXHIBITION SUPPORTED BY
SECRETARIAT FOR CULTURE OF
THE CITY OF BELGRADE

ИЗДАВАЧ
ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА «БЕОГРАД»
Косанчићев венац 19, Београд, Србија
Тел/факс 011 30 33 923
Тел 011 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

PUBLISHER
GALLERY «BEOGRAD»
Kosančićev venac 19, Belgrade, Serbia
+ 381 11 30 33 923
+ 381 11 32 87 325
office@galerijabeograd.org
www.galerijabeograd.org

Главни и одговорни уредник
Михаило М. Петковић, директор

Editor-in-chief
Mihailo M. Petković, director

Кустос
Јелена Кривокапић

Curator
Jelena Krivokapić

Уредник издања
Драгица Вуковић

Catalogue Editor
Dragica Vuković

Уметнички савет
Бранко Раковић
Александар – Лека Младеновић
Горан Десанчић

Art Council
Branko Raković
Aleksandar Leka Mladenović
Goran Desančić

Текст у каталогу
Никола Вукосављевић

Text in Catalogue
Nikola Vukosavljević

Лектор
Исидора Секулић

Proofreading
Isidora Sekulić

Превод
Ванда Перовић

Translation
Vanda Perović

Дизајн
Жолт Ковач

Design
Žolt Kovač

Фотографија
Александар Саша Милосављевић

Photography
Aleksandar Saša Milosavljević

Штампа
Инстант систем, Београд

Printed by
Instant system, Belgrade

Тираж
150

Print run
150

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

73/76.071.1:929 Вукосављевић Н.(083.824)
730(497.11)“19/20”(083.824)

ВУКОСАВЉЕВИЋ, Никола, 1946-

Никола Вукосављевић = Nikola Vukosavljević : портрети = portreti :
Продајна галерија “Београд”, мај 2016. / [текст у каталогу Никола Вукосављевић = text in cat-
alogue Nikola Vukosavljević ; превод Ванда Перовић = translation Vanda Perović ; фотографија
Александар Саша Милосављевић = photography Aleksandar Saša Milosavljević]. - Београд :

Продајна галерија “Београд” = Belgrade : Gallery “Beograd”, 2016 (Београд
: Инстант систем). - [12] стр. : илустр. ; 22 x 22 cm

Тираж 150. - Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Никола Вукосављевић, вајар (Београд,
1946): стр. [4].

ISBN 978-86-6141-092-5

а) Вукосављевић, Никола (1946-) - Скулптуре - Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 223088140

Насловна страна / Front cover

Josip Kulundžić I, 2002.
бронза, 40 x 30 x 27 cm
Josip Kulundžić I, 2002
bronze, 40 x 30 x 27 cm

Последња страна / Back cover

Портрет Н. Н. II, 1986.
бронза, пречник 19,50 cm
Portrait N. N. II, 1986
bronze, diameter 19,50 cm

Новак Ђоковић I, 2015.
бронза, пречник 16,50 cm

Novak Đoković I, 2015
bronze, diameter 16,50 cm

www.galerijabeograd.org